

LA NECESSITAT DE LEGISLAR L'ACCÉS DELS CIUTADANS A LA INFORMACIÓ

Ponència de Ferran Goya

INTRODUCCIÓ

Existeix a Andorra una preocupació ciutadana per l'opacitat administrativa. Els Comuns i Govern posen infinitat de problemes per deixar accedir els ciutadans i els grups polítics de l'oposició a la informació pública.

Pràcticament cada setmana surten a la premsa queixes del grups polítics opositors sobre l'ocultació d'informació pública. En molts casos les lluites prèvies per tal d'obtenir informació distreuen la nostra atenció sobre el contingut de la mateixa, acabem tan extenuats per l'esforç d'obtenir la informació que, quan la tenim, ja ni ens recordem per què la volíem.

Però no és solament en l'activitat dels grups polítics que cal garantir l'accés a la informació, les persones privades, els professionals, empreses, etc., cadascú en el seu propi àmbit, han de poder accedir en condicions d'igualtat a les informacions públiques.

A títol d'anècdota estrambòtica puc senyalar que quan el Comitè Local de la Massana preparava les al·legacions al Pla d'urbanisme vaig haver de fer una carta a la Ministra d'agricultura perquè em lliurés les dades estadístiques del padral i de les explotacions agràries de la parròquia. A qualsevol país aquestes dades són de lliure accés per Internet i a més et classifiquen el bestiar per raça i edat. A Andorra és un secret d'estat.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El dret a la lliure i total informació va ser formulat per Nacions Unides en la *Declaració dels Drets de l'home*, en 1948, i després recollit en la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, en 1950.

A partir d'aquesta darrera data, el dret a la informació no se considera solament com a una necessitat de investigació històrica o científica, sinó com a un dret democràtic de tots els ciutadans, ja que garanteix el principi de transparència en la actuació de les administracions.

La Constitució reconeix el dret a la llibertat d'expressió, de comunicació i d'informació, en l'article 12. D'altra banda, la mateixa Constitució limita aquests drets, per a garantir i salvaguardar el dret a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge, en el seu article 14.

El Codi de l'administració de 1989, regula en el capítol III la forma dels actes administratius, i manifesta que "[l]levat de disposició contrària, el públic tindrà la possibilitat de conèixer les actes" (art. 37.7) i, en l'article 42.1, es disposa que "els administrats tenen dret a demanar el coneixement dels documents administratius, llevat de les excepcions establertes pels apartats 2,3 i 4 del mateix article.

El Codi és doncs una llei molt restrictiva, l'accés a la qual és fa gairebé impossible (42.3), i no preveu la possibilitat d'avaluar o valorar l'accés a aquests documents exclosos de la consulta pública.

El dret d'accés a la informació és un dret democràtic més que ha de fomentar la participació ciutadana en la cosa pública, permetre el control democràtic de la activitat administrativa, facilitar la circulació de la informació i, al mateix temps, garantir que el dret a la intimitat de les persones no pugui ser vulnerat.

La transparència i l'obertura de l'administració pública són conseqüència de la democràcia, La transparència no pot existir sense el dret d'accés als documents, i el grau d'exercici d'aquest dret és un paràmetre significatiu del nivell efectiu de transparència que distingeix als estats democràtics dels no democràtics, y entre els primers, el nivell de maduresa democràtica (Fernández Ramos, 1997).

Cal doncs regular per llei el dret d'accés a la informació seguint els criteris i les recomanacions R (2000)/13 i R (2001)/ 16 del Comitè de Ministres del Consell d'Europa inspirades en la *Freedom of Information Act* (1966) dels Estats Units per tal d'introduir a Andorra un sistema de llibertat d'informació i accés als documents oficials que inclogui els drets a rebre informació dels organismes i serveis de govern i comuns, examinar i corregir els expedients amb informació de caràcter personal, el respecte a la vida privada i a actuar de manera diligent davant els tribunals en aquest àmbit.

PRINCIPIS BÀSICS

El principi democràtic exigeix que la transparència de l'acció dels poders públics sigui la norma, i el secret, l'excepció.

El secret solament és acceptable en la mesura en què sigui necessari para protegir interessos constitucionalment rellevants i tutelar altres drets fonamentals, però sempre ha d'ajustar-se a criteris de proporcionalitat o congruència.

Les excepcions al dret d'accés han de ser concretes, limitades en nombre i en el temps i formulades explícitament.

En la resolució (2001)16 del Comitè de Ministres del Consell d'Europa s'estableix el següent règim d'accés als documents:

- Els documents que no són objecte d'una classificació particular són públics
- els documents classificats de "difusió restringida" seran desclassificats un any després de llur elaboració
- els documents classificats com a confidencials seran desclassificats als deu anys de llur producció
- els documents classificats de secrets seran desclassificats als trenta anys de llur elaboració

Els límits al dret d'accés se justifiquen per raons d'interès públic i per raons d'interès privat i han de preveure no solament la informació protegida –matèries tipificades– sinó també que la seva comunicació causi un perjudici clar i efectiu als interessos protegits.

La legislació i la reglamentació relatives a la comunicació dels arxius públics haurien d'ésser harmonitzades amb lleis relatives a dominis connexos (lleis de protecció de dades, secret professional, etc.).

PROPOSTA DE RESOLUCIÓ

Es proposa que aquesta ponència es trameti al Grup Parlamentari perquè se li doni en el més breu termini forma de Llei i l'entri a tràmit al Consell General

Andorra 22 de febrer 2007.